

ISSN: 2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

ВЕСТНИК ЮРИСТА * LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ, ИЖТИМОИЙ, ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ЖУРНАЛ

CYBERLENINKA

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN 2181-9416
Doi Journal 10.26739/2181-9416

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ

5 СОН, 1 ЖИЛД

ВЕСТНИК ЮРИСТА

НОМЕР 5, ВЫПУСК 1

LAWYER HERALD

VOLUME 5, ISSUE 1

TOSHKENT-2021

МУНДАРИЖА

КОНСТИТУЦИЯВИЙ ҲУҚУҚ. МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ.
МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ

1. РАХМАНОВ Абдумухтор Режжаббаевич

МАРКАЗИЙ ОСИЁДА ИСЛОМ МОЛИЯ ҲУҚУҚИ: ТАРИХИ ВА БУГУНГИ КУН

ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ.
ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ

2. ЭРКАБАЕВА Шахноза Икромжоновна

РАЗНООБРАЗИЕ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ И ПРАВОВЫХ ФОРМ - АНАЛОГИ
ОГРАНИЧЕННОГО ПАРТНЕРСТВА (LIMITED PARTNERSHIP) 15

МЕҲНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ

3. ТОШОВ Мухаммад Ражабович

КОРХОНА ТУГАТИЛГАНЛИГИ АСОСИГА КЎРА МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИНИ БЕКОР
ҚИЛИШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ 24

ЖИНОЯТ ҲУҚУҚИ, ҲУҚУҚБУЗАРЛИКЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ.
КРИМИНОЛОГИЯ. ЖИНОЯТ-ИЖРОИЯ ҲУҚУҚИ

4. ТУРГУНБОЕВ Элбекжон Одилжонович

ЖАЗОДАН ОЗОД ҚИЛИШНИ БЕЛГИЛОВЧИ ЖИНОЯТ ҚОНУНИ
НОРМАЛАРИНИНГ РИВОЖЛАНИШ ТАРИХИ 32

5. ХАЙДАРОВ Мирислом Мирджаббарович

ЖИНОЯТ ҚОНУНЧИЛИГИДА ОЗОДЛИКНИ ЧЕКЛАШ ЖАЗОСИ
ВУЖУДГА КЕЛИШИНИНГ РЕТРОСПЕКТИВ ТАҲЛИЛИ 39

6. АБДУҚОДИРОВ Фарходжон Фахритдин ўғли

ЖИНОЯТ МОТИВИ ВА МАҚСАДИНИНГ ТАЛОНЧИЛИКНИ КВАЛИФИКАЦИЯ
ҚИЛИШДАГИ АҲАМИЯТИ 47

7. ДЖУРАЕВА Анора Заппаровна

СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ ПРОФИЛАКТИКИ ПРАВОНАРУШЕНИЙ
НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ 54

ЖИНОЯТ ПРОЦЕССИ. КРИМИНАЛИСТИКА, ТЕЗКОР-ҚИДИРУВ ҲУҚУҚ
ВА СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ

8. НОРОВА Насиба Аазаматовна

ПРОЦЕССУАЛЬНЫЙ СТАТУС ПЕДАГОГА И ПСИХОЛОГА КАК
УЧАСТНИКОВ, ОБЕСПЕЧИВАЮЩИХ ИНТЕРЕСЫ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ
В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ 61

9. САМАТОВ Тўлқин Азизович

НОДАВЛАТ СУД ЭКСПЕРТИЗАСИ ҚОНУН ҲИМОЯСИДА ОЛДИНГИ САФДА 69

МУНДАРИЖА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

---

10. ХАСАНОВ Шавкатбек Хайбатуллаевич	75
ЭКСПЕРТИЗА ЙЎЛИ БИЛАН ОЛИНГАН ДАЛИЛЛАРНИНГ ИШОНЧЛИЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ.....	75

ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ

11. ЮНУСОВ Ҳайдарали САРАХСИЙНИНГ ХАЛҚАРО-ҲУҚУҚИЙ ҚАРАШЛАРИ ЁХУД ЎЗБЕКИСТОН – ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ ВАТАНИ	83
12. ҒАФУРОВ Асқар Бойисович ИНСОН ҲУҚУҚ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ КОНСТИТУЦИЯВИЙ-ҲУҚУҚУҚИЙ КАФОЛАТЛАРИ	95
13. АЗХОДЖАЕВА Роза Алтыновна СОВРЕМЕННЫЕ КОНЦЕПЦИИ ПРАВА НА ОХРАНУ ЗДОРОВЬЯ В МЕЖДУНАРОДНОМ ПРАВЕ И ИХ ОБЕСПЕЧЕНИЕ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	101
14. ARSLONOVA Robiya ACHIEVEMENTS AND PRIORITY AREAS OF HUMAN RIGHTS EDUCATION IN UZBEKISTAN	109
15. ПУЛАТОВА Нодирахон Собиржоновна ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШДА ЭЛЕКТРОН ОДИЛ СУДЛОВ ВА СУД ҲУЖЖАТЛАРИ	117

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ

16. ҲАМРОҚУЛОВ Синдор Бобомурод ўғли ЖИСМОНИЙ ВА ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МУРОЖААТЛАРИ БИЛАН ИШЛОВЧИ ХОДИМЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ.....	127
--	-----

ЮРИСТ АХБОРОТНОМАСИ ВЕСТНИК ЮРИСТА LAWYER HERALD

ҲУҚУҚИЙ АМАЛИЁТ

ҲАМРОҚУЛОВ Синдор Бобомурод ўғли

Адлия вазирлиги Юридик таълим ва суд-экспертиза фаолиятини
мувофиқлаштириш бошқармаси масъул ходими

E-mail: s.hamroqulov@mail.ru

ЖИСМОНИЙ ВА ЮРИДИК ШАХСЛАРНИНГ МУРОЖААТЛАРИ БИЛАН ИШЛОВЧИ ХОДИМЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШНИНГ АҲАМИЯТИ

For citation (иқтибос келтириш учун, для цитирования): ҲАМРОҚУЛОВ С.Б.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишловчи ходимлар малакасини оширишнинг аҳамияти // Юрист ахборотномаси – Вестник юриста – Lawyer herald. № 5 (2021) Б. 127-131.

 5 (2021) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9416-2021-5-15>

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада давлат органлари ва ташкилотларининг жисмоний ва юридик шахслар мурожаатлари билан ишловчи ходимларининг малакасини ошириш бўйича фикрлар билдирилиб, тадқиқот натижасида аниқланган муаммолар ва уларнинг ечимлари юзасидан таклиф ва тавсиялар берилган.

Калит сўзлар: мурожаатлар, жисмоний ва юридик шахслар, давлат органлари ва ташкилотлар ходимлари, ўқитиш, малака ошириш курслари

ҲАМРАКУЛОВ Синдор Бобомурод ўғли

Ведущий консультант Управления по координации юридического образования и
судебно-экспертной деятельности Министерство юстиции

E-mail: s.hamroqulov@mail.ru

ОСОБЕННОСТИ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ СОТРУДНИКОВ, РАБОТАЮЩИХ С ОБРАЩЕНИЯМИ ФИЗИЧЕСКИХ И ЮРИДИЧЕСКИХ ЛИЦ

АННОТАЦИЯ

В статье рассмотрены вопросы повышения квалификации сотрудников государственных органов, работающих с обращениями физических и юридических лиц, по результатам исследования даны предложения по устранению выявленных проблем.

Ключевые слова: обращение, физические и юридические лица, сотрудники государственных органов, обучение, курсы повышения квалификации

HAMROQULOV Sindor

Department for the coordination of legal education
and forensic activities Ministry of JusticeE-mail: s.hamroqulov@mail.ru**THE IMPORTANCE OF IMPROVING THE QUALIFICATION OF GOVERNMENT OFFICIALS, WHICH WORK WITH APPEALS OF INDIVIDUALS AND LEGAL ENTITIES****ANNOTATION**

The article discusses the issues of improving the qualification of government officials, who work with appeals of individuals and legal entities, as a result of this research, problems as well as ways to eliminate them were identified.

Keywords: appeals, individuals and legal entities, government officials, education, advanced training courses

Ҳозирда Ўзбекистон жамиятни демократлаштириш, иқтисодий либераллаштириш ва мамлакатни модернизациялаш бўйича ниҳоятда фаол босқичга кўтарилди. Мамлакатимиз глобал жамиятда ўзининг мутлақо янги ва ижобий қиёфасини шакллантирмоқда.

Давлат ва жамият ҳаётига “Халқ давлат органларига эмас, давлат органлари халққа хизмат қилиши керак” деган тамойил татбиқ этилди. Аҳоли муурожаатлари билан ишлашнинг замонавий, янги тизимини яратишга эришилди. Республикаимизнинг барча ҳудудида муурожаатлар билан ишлаш бўйича тенг имкониятлар, очиқ ва шаффоф механизм ишламоқда. Амалга оширилаётган мазкур ишларни кучли фуқаролик жамиятига эришиш йўлидаги улкан қадам сифатида баҳоласак бўлади. Зеро, инсонларни муурожаат қилишга бўлган конституциявий ҳуқуқ билан таъминлаш демократик жамиятда олий қадрият сифатида эътироф этилади.

Шу билан бирга, бугунги кунда аҳоли муурожаатлари билан ишлаш борасида эришилган ютуқларимиз билан бир қаторда ушбу йўналишда ўз ечимини топиши керак бўлган айрим масалалар борки, уларга ўз вақтида ва тўғри ечим бериш соҳанинг янада самарали ишлашига хизмат қилади.

Хусусан, таҳлиллар натижаси шуни кўрсатмоқдаки, бугунги кунда одамларимиз ўз муаммоларини айтиб **ваколатли бўлмаган идораларга** ҳам муурожаат қиляпти, кўриб чиқишнинг қонунда белгиланган **муддати ўтишини кутмасдан** ҳам **қайта муурожаат** қиляпти, **суд-тергов масалаларида** ҳам Президент номига, парламентга, Вазирлар Маҳкамасига тинимсиз муурожаат қиляпти. Буни ўтган беш йил ичида Ўзбекистон Республикаси Президенти номига 6 миллионга яқин муурожаат келиб тушганлиги [1] ёхуд Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг Тадбиркорлар муурожаатларини кўриб чиқиш виртуал қабулхонаси ишга тушурилгандан сўнг унга 170 мингдан ортиқ [2] муурожаатлар келиб тушганидан ҳам кўриш мумкин.

Ваҳоланки, давлат органлари ўз ваколат доирасига тааллуқли бўлмаган муурожаатларни кўриб чиқишда ҳам маълум вақт ва ресурслар сарфлашини эътибордан четда қолдирмаслигимиз керак.

Юқоридаги ҳолат аҳолида **муурожаат қилишга оид ҳуқуқий онг ва маданиятни янада оширишга** эҳтиёж борлигини кўрсатади. Шу сабабли, йўл ҳаракати қоидалари сингари муурожаатларга оид қонунчиликнинг ҳам асосий қоидаларини **мактаб ўқув дастурига киритиш**, болаларга ёшлигиданоқ давлат институтлари билан мулоқотни, муурожаат қилиш маданиятини ўргатишимиз лозим.

Шунингдек, муурожаатлар тўғрисидаги қонунчиликнинг талаблари фуқароларнинг **суд-ҳуқуқ, суриштирув-тергов** фаолияти билан боғлиқ муурожаатларини кўриб чиқишга нисбатан татбиқ этилмайди. Аммо, бундай масалаларда 5 йил ичида фуқаролардан Президент номига **1,2 млн** та муурожаат келиб тушган (уларнинг **240 минг дан ортиғи ижобий ечим топган**) [1].

Бу эса, ўз навбатида, фуқароларга давлат органи ва мансабдор шахсларнинг ноқонуний хатти-ҳаракатлари ҳамда қарорлари устидан маъмурий судларга мурожаат қилишни ўргатиш заруратини юзага чиқаради.

Шундай бўлса-да, судлар мустақиллигини таъминлаш, ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятига асоссиз заралашувларнинг олдини олиш учун **суд-ҳуқуқ, суриштирув-тергов** фаолияти билан боғлиқ мурожаатларни **фақат тегишли ташкилотларнинг ўзига** берилишига қатъий ўтишимиз зарур.

Шу билан бирга, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонунни такомиллаштиришга зарурат мавжуд. Жумладан, унда **пандемиялар шароитида** мурожаатлар билан ишлашга, мурожаат қилувчиларни **идентификация қилишга, жамоавий мурожаатлар ва хорижий мамлакатлар юрисдикцияси** билан боғлиқ мурожаатларни, интернет каналлари, жумладан, ижтимоий тармоқлар орқали эълон қилинаётган **видео мурожаатларни** кўриб чиқишга оид аниқ механизмларни назарда тутишга эҳтиёж мавжуд.

Бундан ташқари, фуқаролар мурожаатларининг фақат бир манзилга (мисол учун, Ўзбекистон Республикаси Президентининг расмий Веб-сайти ёки Ишонч телефони) келиб тушишининг олдини олиш мақсадида барча давлат органлари турли каналлар орқали фуқароларга қулай бўлган шаклда уларга мурожаат қилишларини қулайлаштириши, юз берган ҳолатлар (масалан, электр, газ узилиши), амалга ошириладиган дастурлар ҳақида аҳолига **ўз вақтида тушунтиришлар** бериб бориши лозим.

Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш борасидаги муаммоли масалалар шу билан тугамайди. Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, бугунги кунда айрим давлат органлари ва ташкилотларида мурожаатлар билан иш олиб боровчи масъул ходимларнинг мурожаатлар билан ишлаш кўникмаси ва ҳуқуқий билимларининг етарли эмаслиги сабабли бу борада кўплаб қонун бузилиши ҳолатларига йўл қўйилмоқда.

Мисол учун, биргина Адлия вазирлиги ва унинг ҳудудий органлари томонидан ўтказилган ўрганишларда 2020 йилнинг I ярим йиллиги давомида жисмоний ва юридик шахслар мурожаатларини кўриб чиқиш юзасидан аниқланган 361 минг 991 та (2019 йил I ярим йилликда 120 минг 496 та) қонун бузилиши ҳолатларини бартараф этиш бўйича 10 минг 361 та (2019 йил I ярим йилликда 10 минг 743 та) тақдимнома, 46 минг 974 та (2019 йил I ярим йилликда 40 минг 764 та) огоҳнома киритилган. 3 минг 347 нафар шахслар маъмурий (2019 йил I ярим йилликда 4 минг 397 нафар), 4 минг 325 нафар (2019 йил I ярим йилликда 6 минг 774 нафар) шахслар интизомий жавобгарликка тортилган бўлиб, шундан 185 нафар (2019 йил I ярим йилликда 283 нафар) ходим билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинган [3].

Ўз навбатида, ушбу ҳолатларнинг барчаси давлат органларининг мурожаатлар билан ишловчи ходимларининг малакасини ошириш, уларни соҳани тартибга солувчи қонунчилик ҳужжатларининг мазмун-моҳияти ва талаблари билан батафсил таништириш, ходимларда амалиётдаги муаммоларни аниқлаш ва уларга ечим бериш кўникмаларини ҳамда бевосита аҳоли билан ишлаш этикасини шакллантиришни тақозо этади.

Бунда мурожаатлар билан иш олиб боровчи ходимларнинг малакасини ошириш ва ўқитишдан мақсад ходимларнинг мурожаатларни қабул қилиш, рўйхатга олиш, кўриб чиқиш ҳамда мурожаатлар билан иш юритишни ташкил этишдаги назарий ва амалий билимлари, касбий маҳорат ва кўникмаларини шакллантириш ҳамда мунтазам янгилаб боришдан иборат.

Маълумки, “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонунда давлат органларининг мурожаатлар билан иш олиб боровчи ходимларига нисбатан қўйиладиган талаблар, шунингдек, уларни ўқитиш ва малакасини ошириш тартиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланиши [4] қайд этилган.

Шунингдек, Вазирлар Маҳкамасининг 2018 йил 7 майдаги 341-сон қарори билан тасдиқланган Давлат органларида, давлат муассасаларида ва давлат иштирокидаги ташкилотларда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш

тартиби тўғрисидаги намунавий низомнинг 22-бандида давлат органлари, ташкилотлар мурожаатлар билан иш олиб борувчи ўз ходимларини ўқитиши ва уч йилда камида бир марта уларнинг малакасини ошириши белгиланган [5].

Бироқ, ҳозирда қайд этиб ўтилган қонун ҳужжатлари ижроси юзасидан давлат ташкилотларининг мурожаатлар билан иш олиб борувчи ходимларига нисбатан қўйиладиган талаблар, шунингдек, уларни ўқитиш ва малакасини ошириш тартиби ишлаб чиқилмаган, кўрсатилган контингентнинг малакасини оширишнинг ташкилий-ҳуқуқий механизми яратилмаган.

Шу билан бирга, давлат органлари ва ташкилотларининг мурожаатлар билан ишловчи ходимлари малакасини оширишнинг маълум бир дастури (намунавий дастур) мавжуд эмас.

Юқоридагиларни ҳисобга олган ҳолда, шунингдек, давлат органлари ва ташкилотларида жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш тизимини янада такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг махсус қарорини ишлаб чиқиш ва қарор билан қўйидагиларни тасдиқлаш таклиф этилади:

1. Давлат органлари ва ташкилотларининг жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан иш олиб борувчи ходимлари малакасини ошириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш. Унда, хусусан қўйидагиларни назарда тутиш мақсадга мувофиқ бўлади:

– мурожаатлар билан иш олиб борувчи ходимларнинг малакасини ошириш ва ўқитишнинг асосий вазифалари ва тартиб-таомилларини белгилаш;

– давлат органларининг мурожаатлар билан ишловчи ходимларини доимий равишда ўқитиб борадиган, уларнинг малакасини оширадиган таълим муассасасини белгилаш. Хусусан, бундай таълим муассасаси сифатида Адлия вазирлиги қошидаги Юристарлар малакасини ошириш марказини белгилаш мумкин. Марказнинг мавжуд имкониятлари, яъни моддий-техник базаси ва профессор-ўқитувчиларининг илмий салоҳияти ушбу талабга тўлиқ жавоб беради;

– мурожаатлар билан ишловчи ходимларнинг малакасини ҳар уч йилда камида бир марта ошириш, бунда давлат органлари ва ташкилотлар раҳбарларининг ўз ходимларини белгиланган муддатларда малака ошириш курсларига йўналтириб боришини назарда тутиш;

– мурожаатлар билан ишловчи ходимларнинг малакасини ошириш ҳажмини белгилаш, шунингдек, малака оширишнинг намунавий ўқув дастурини тасдиқлаш;

– малака ошириш шаклини белгилаш, хусусан анъанавий шаклда тингловчини таълим муассасасига жалб қилган ҳолда ўқитиш, масофавий, яъни онлайн ва офлайн (мисол учун, малака ошириш курслари учун махсус платформа яратиш ва ишга тушириш, унга соҳага алоқадор электрон контентларни жойлаштириш ҳамда тингловчиларга махсус логин ва пароллар бериш орқали уларни масофадан туриб малакасини оширишни йўлга қўйиш) шаклида ўқитиш ёки давлат органи ва ташкилот тизимидаги соҳа ходимларидан махсус гуруҳлар шакллантириб, ҳодимни ишдан ажратмасдан унинг иш жойига ташриф буюрган ҳолда ўқитиш ва бошқалар;

– мурожаатлар билан иш олиб борувчи ходимлар малакасини ошириш билан боғлиқ харажатларни уларни малака оширишга юборган ташкилот маблағлари ҳисобидан қопланишини белгилаш;

– малака ошириш курсларига тажрибали ва малакали амалиёт ходимларини, шу жумладан Ўзбекистон Республикаси Президенти Халқ қабулхоналари, адлия, прокуратура органларининг ҳамда бошқа соҳа мутахассисларини **соатбай ҳақ тўлаш шарти билан** шартнома асосида жалб этишни назарда тутиш.

2. Давлат органлари ва ташкилотларининг жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан иш олиб борувчи ходимлари малакасини ошириш тизимини ташкил этиш бўйича тадбирлар режасини тасдиқлаш. Мазкур тадбирлар режасига, жумладан қўйидаги тадбирларни киритиш мумкин:

– “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Ўзбекистон Республикасининг **Қонунининг мазмун-моҳиятини тушунтириш бўйича шарҳ тайёрлаш**;

– жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш масаласида **услубий қўлланмалар тайёрлаш**;

– фуқаролардан энг кўп келиб тушаётган мурожаатлар, ижтимоий тармоқларда муҳокамаларга сабаб бўлаётган масалалар юзасидан тақдим қилинган тушунтиришлар ва жавоб хатлари бўйича электрон шаклдаги услубий қўлланма тайёрлаш;

– давлат органлари ва ташкилотларнинг мурожаатлар билан иш олиб борувчи ходимлари учун қисқа муддатли **малака ошириш курслари ва семинар-тренинглар ташкил қилиш**;

– мурожаатлар билан ишлашга доир ўқув дастури ва ўқув материалларини (**ҳар бир мавзу доирасида маърузалар, тақдимотлар, интерактив материаллар, видеодарслар, машқлар, назорат топшириқлари**) ишлаб чиқиш ҳамда тингловчиларнинг малакасини ошириш жараёнларида кенг фойдаланиш;

– давлат органлари ва ташкилотларининг мурожаатлар билан иш олиб борувчи ходимларини **масофадан ўқитиш платформасини яратиш ҳамда жорий қилиш** ва бошқалар.

Юқоридагилар билан бир қаторда тадбирлар режасида қайд этиб ўтилган тадбирларни амалга ошириш шаклини, уларни амалга ошириш муддатлари ва масъул ижрочиларини ҳам белгилаш мақсадга мувофиқ.

Хулоса ўрнида шуни айтиш мумкинки, мурожаатлар – бу одамларнинг дарди, овози, ислохотлар йўналишини белгиловчи индикаторлардан бири, жамиятимиз фаол қатламининг мавжуд ривожланиш ҳолатига ва давлат институтлари фаолиятига муносабати ҳисобланади.

Шунинг учун **ислохотлар йўналишларини белгилашда, халқчил ва тўғри қарорлар қабул қилишда** бошқа соҳалар билан бир қаторда аҳоли мурожаатлари билан ишлаш йўналиши ҳам **этибор марказида бўлиши** лозим.

Шу билан бирга, бевосита аҳоли мурожаатлари билан ишловчи давлат органлари ва ташкилотлар ходимларини тизимли равишда ўқитиш ва малакасини ошириш ишларини ҳам сифатли ҳамда самарали усуллар орқали йўлга қўйиш керак.

Зеро, фуқароларни биринчи бўлиб давлат органининг “остонасидаёқ” қабул қиладиган давлат хизматчиларининг аҳоли “дард”ини эшитиб, “малҳам” бўла оладиган юксак маънавий-ахлоқий фазилатларга, етарли ҳуқуқий, сиёсий ва иқтисодий билимларга эга бўлиши ва уларни доимий равишда такомиллаштириб бориши бугунги кун талабларига мувофиқ десак янглишмаган бўламиз.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. https://pm.gov.uz/uz/#/appeal_app_root
2. <https://business.gov.uz/>
3. <http://minjust.uz/uz/treatment/questions/>
4. Ўзбекистон Республикасининг “Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Қонуни. ЎРҚ-445-сон 11.09.2017 // <https://lex.uz/docs/3336169>
5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг “Давлат органларида, давлат муассасаларида ва давлат иштирокидаги ташкилотларда жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатлари билан ишлаш тартиби тўғрисидаги Намунавий низомни тасдиқлаш ҳақида”ги 341-сон қарори // <https://lex.uz/docs/3730228>